

Letošní volby budou o úsporách běžných lidí více než kdy jindy. Piráti už mají jasno co udělají s těmi vašimi, nic hezké nečekejte

- CZ24 News | 25. května 2021



ČESKO: Program Pirátů a STAN šalamounsky obsahuje cestu ke zdanění úspor běžných střadatelů zavedením záporného úroku z nich.

Dvě klíčové vyzývatelské opoziční koalice už si odbyly představení svého volebního programu. V ekonomické oblasti volí realističtější přístup koalice Pirátů a STAN. Ta má v mnoha aspektech svůj ekonomický program rovněž sestavený šalamounsky, svým způsobem někdy až zrádně – například volič toužící po snížení dluhu Česka tak může skončit v pasti eura, i se zdaněním vlastních celoživotních úspor. Zato trojkoalice SPOLU sice na voliče žádnou osudovou past neličí, zase ale zjevně spoléhá na to, že drtivá většina voličů si program nepřečte, natož aby si udělala základní propočty slibovaných priorit.

SPOLU slibuje, že do roku 2025 stáhne rozpočtový schodek na půldruhé procento HDP.

Dvojkoalici postačí, když jej sníží pod úroveň tří procent. V praxi to znamená, že trojkoalice musí během čtyř let umět najít úspory, případně navýšit příjmy tak, aby celkové „manko“ vládních financí redukovala o zhruba 220 miliard. Zato Piráti a STAN budou mít splněno, když jej sníží o 120 miliard. Tedy o sto miliard ročně méně. Přitom to je poněkud paradoxně dvojblok, který připouští navýšení příjmů zvýšením některých daní, zatímco trojkoalice navýšení daní odmítá.

Samozřejmě, dosáhnout během čtyř let schodku půldruhého procenta HDP lze i bez navýšení daní, je však třeba uskutečnit několik opravdu zásadních reformních řezů. SPOLU sice přichází například s nápadem „antibyrokratické revoluce“, která ale má pořád blíže k obyčejné evoluci, již umožní třeba tak jako tak probíhající digitalizace veřejné správy. Vždyť propuštění třinácti procent úředníků, které

v rámci „revoluce“ trojblok slibuje, zajistí úsporu čítající nějaké čtyři až pět miliard korun ročně. Trojkoalice totiž hovoří opravdu o úřednících, jichž jsou řádově vyšší desetitisíce, nikoli o všech zaměstnancích placených z veřejných rozpočtů, včetně policistů, hasičů, učitelů či zdravotníků, jichž jsou souhrnně řádově sta tisíce.

Piráti a STAN postupují šalamounsky nejen v tom smyslu, že si zbytečně „nenabíhají na vidle“ prakticky nesplnitelných slibů, ale že pod rouškou objektivní nutnosti prosazují jakoby logicky své vlastní programové cíle.

Kdo by třeba mohl odporovat tomu, aby si Česko v čase enormně narůstajícího zadlužení snížilo náklady jeho obsluhy vstupem do Evropského mechanismu směnných kursů II (ERM II). Přesně to dvojblok „nevinně“ slibuje. Důmyslně však pro tento krok neargumentuje tím, co je jeho podstatou a skutečným smyslem, tedy přijetí eura. Místo toho se pro zapojení do mechanismu vyslovuje se zdůvodněním ozdravení veřejných financí. Volič by však měl vědět, že vstup do ERM II de facto znamená přijetí eura. Znamená totiž vstup do „předpokoje“ v procesu jeho přijímání. Z „předpokoje“ je jen velmi obtížná a nákladná cesta zpět, kterou vlastně nikdy žádná země nepodnikla. Úrok na státním dluhu po zapojení do mechanismu skutečně poklesne, v tom má dvojblok pravdu, ačkoli už raději nedodává, proč přesně se tak stane. Není to jen milé čtení.

Zaprvé, úrok poklesne, neboť mezinárodní investoři budou vládě ČR půjčovat ochotněji právě díky té vyhlídce, že Česko přibližně během dvou až čtyř let od zapojení do mechanismu jednotnou měnu přijme. Pokud by Česko „chytračilo“ a přes vstup do mechanismu by deklarovalo, že euro nepřijme, po nějakém čase by mohlo zásadně poškodit svoji reputaci, které se nyní u věřitelů těší. Horší než zůstat při koruně, nebo naopak přijmout euro, je snaha o jakousi obojakost, kterou by si mezinárodní investoři a experti snadno vyložili jako kardinální nerozhodnost, ba jako fatální selhání celé tuzemské veřejné správy a náležitě „oznámkovali“, a to i zhoršením ratingu ze strany příslušných agentur.

Je pravda, že Dánsko je v systému ERM II též, ačkoli eurem neplatí, avšak to si explicitně vyjednalo výjimku z jeho přijetí. Jakákoli jiná země, která do ERM II kdy vstoupila, euro přijala, či brzy přijmout hodlá (to je aktuálně příklad Chorvatska a Bulharska, jež do ERM II vstoupily loni).

Od Pirátů a STAN je poměrně nezodpovědné – či „šalamounské“, jak se to vezme –, že voličům zřetelně neříkají, že vstup do ERM II je de facto přijetím eura, ačkoli během setrvání v mechanismu ještě budou po nějaký čas platit korunou.

Zadruhé, dvojblok neříká celou pravdu ani ohledně toho, proč přesně se úrok na státním dluhu sníží. Není to ani tolik o euru jako takovém, ani o mechanismu ERM II, jako spíše o tom, že Evropská centrální banka už po léta vykupuje dluh zemí eurozóny. Od loňska dokonce i problémový dluh řecký. Tím pádem dluh zemí eurozóny mizí z trhu a vzniká tak klam, že v takové výši, jakou uvádějí statistici, vlastně ani neexistuje. Tím ochotněji pak investoři zemím eurozóny na další dluh půjčují. To se projevuje třeba tím, že Řecko – které je pětikrát zadluženější než Česko – platí na svém desetiletém dluhu nyní méně než procento ročně, zatímco úrok na desetiletém dluhu českém se blíží úrovni dvou procent. Do značné míry je to právě proto, že Česká národní banka dluh české vlády nevykupuje, zatímco ECB dluh vlád zemí eurozóny ano.

Piráti a STAN by nejprve měli otevřít veřejnou debatu a veřejnosti jasně sdělit, že masivní vykupování dluhu centrální bankou, které by se vstupem do eurozóny velmi pravděpodobně nastalo, má své stinné stránky, třeba v podobě záporného úroku na bankovních vkladech běžných občanů. Záporné úročení vkladů hrozí tam, kde centrální banka v souvislosti s výkupem dluhu srazí úrok do záporu, což je případ eurozóny, ale nikoli Česka. Jinými slovy, Piráti a STAN vlastně Čechům říkají, že jim za účelem splácení státního dluhu třeba i zdaní celoživotní úspory – čím jiným je záporný úrok z vkladů než zdaněním úspor?

Takže pozor, **letošní volby budou o úsporách běžných lidí více, než se zdá.**

Autor: LUKÁŠ KOVANDA